

**Beasley, Rebecca. Modernist Şiirin Kuramcıları.
(Oriijinal Adı: “Theorists of Modernist Poetry:
T.S.Eliot, T.E. Hulme, Ezra Pound”). Çev. Serkan
Doğan. İstanbul: Vakıfbank Kültür, 2024.
ss.216. ISBN: 978-625-6647-31-2**

Sorumlu Yazar

Serkan DoğanYüksek Lisans, İstanbul/Türkiye,
Boğaziçi Üniversitesi

serkansi@gmail.com

orcid: 0000-0001-6366-0776

Atıf Citation

Doğan, S. (2025). Baesley, R.
Modernist Şiirin Kuramcıları: T.S.
Eliot, T.E. Hulme, Ezra Pound.
İstanbul: Vakıfbank Kültür
Yayınları. 2024, ss. 216. ISBN:
978-625-6647-31-2. *BABUR
Research*, 4(1), 263–273.

Gönderim Submitted
01.09.2024

Revizyon Revision
25.09.2024

Kabul Accepted
20.10.2024

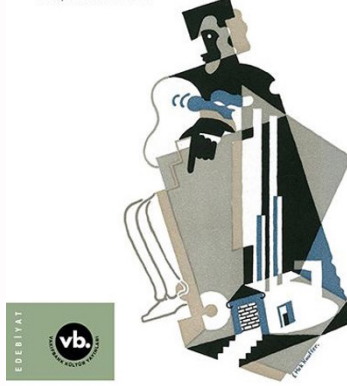
Yayın Tarihi Publication Date
19.06.2025

REBECCA BEASLEY
Modernist Şiirin
Kuramcıları

T.S. Eliot, T.E. Hulme, Ezra Pound

TÜRKÇESİ: SERKAN DOĞAN

Rebecca Beasley'nin kaleme aldığı “*Modernist Şiirin Kuramcıları: T.S. Eliot, T.E. Hulme, Ezra Pound*” adlı eser, modernist şiir teorisinin troykası sayılan Eliot, Hulme ve Pound’u inceleyen yakın zamanda yapılmış en kapsamlı çalışma niteliği taşımaktadır. Bu üç büyük şair/düşünürün şiir ve estetik üzerine geliştirdikleri kuramları, özgün ve müşterek noktalarını

ele alarak detaylandıran Beasley Eliot’ın zaman ve mekân algısını, Hulme’un klasik estetiğe dönüş çağrısını ve Pound’un imgeciliğini, dönemin sosyo-kültürel bağlamına yerleştirerek incelerken okurların modernist şiirin karmaşık yapısını anlamlandırmalarında da rehberlik etmektedir. Beasley, bu araştırması ve analitik yaklaşımıyla Eliot, Hulme ve Pound’un şiirsel devrimlerinin izini, onların eserleri ile düşünceleri arasındaki bağlantıları gözler önüne sererek takip etmektedir. Modernizmin estetik kırılmaları, kuramsal altyapısı ve şiirsel evrimini anlamak isteyenler için Beasley’nin bu eseri, modernist şiirin inceliklerine dair farklı bir bakış açısı sunmaktadır. “*Modernist Şiirin Kuramcıları*” gerek akademisyenler gerekse edebiyat meraklıları için önemli bir başvuru kaynağı olmaya adaydır.

Bilindiği üzere postmodernizm 1960’lı yılların başlarından itibaren yavaş yavaş yaygınlaşan ve endüstri dönemi yerine ve onun giderek neticelenmesiyle daha ziyade düşünsel özelliklere dayanan bilgi çağının başlamasıyla birlikte ortaya çıkmıştır. Postmodernizmin sahne almasına dek geçerliliğini sürdüren

ve önemini yitirmeyen evrenselcilik, elitizm ve formalizm gibi kendine özgü unsurları bünyesinde barındıran (Koçakoğlu, 2012: 112) modernizm akımının temsilcileri ise, yazarı yücelten romantiklerin aksine, yazardan ziyade metni yüceltirler (Akgül, 2020: 53) ve üstelik bunu da şiirde birtakım kelimelerin sıklıkla kullanılması neticesinde zamanla kalıplaşması ve bunun yanında kelimelerin oluşturdukları çağrışımlar bakımından tazeliklerini kaybetmeleri (Akyıldız & Gülsoy, 2019: 26) şeklinde tarif edilebilen şairanelik tuzağına düşmeksizin yaparlar. Beasley, modernist şiir konusundaki temel bilgileri, oldukça iyi düzenlenmiş başlıklar halinde, başarılı bir anlatı örüntüsü ve iyi bir metin kurgulaması ile okurlarına sunmaktadır. Buradaki iyi metin vurgusu mühimdir. İyi metin kendini her zaman belli eder, kötü metnin ise iyi bir metnin gölgesinde, gerisinde kalması ve ufalanıp dağılması kaçınılmazdır (Ayhan T, 2016: 78). Modernist şiir çoğu zaman anlaşılması zor ve dinamikleri farklı bir yapıya sahip olarak değerlendirilmesine rağmen Beasley, modernist şiirin bu üç ismi üzerinden onların şiirlerindeki alegorileri, zaman-mekân algısını, onların imgecilliğini belirli bir sosyokültürel bağlama yerleştirerek okurlarına açıklamaya çalışarak nitelikli bir çözümleme sunmaktadır (e-YOU-1).

Aynı zamanda biraz da okur tarafından doldurulması gereken birtakım boşluklar ihtiva etmekte olan (Necatigil, 1979: 105) modernist şiir, yeni nazım biçimleri ve konulara öncülük ederek ve şair olmanın ne anlama geldiği kavramını değiştirerek köktenci ve yeni bir deney estetiğini müjdelemiştir. “*Modernist Şiirin Kuramcıları*”, modernist hareketin en etkili isimlerinden üçü olan T.S. Eliot, T.E. Hulme ve Ezra Pound’u incelemekte ve bu incelemeyi yaparken onların cesur, yaratıcı şiir biçimlerini toplumsal ve siyasi reform teorilerinden ayrı düşünemeyeceğimizi ileri sürmektedir. Modernist şiirselliğin karmaşık kuramsal temellerinin izini süren Rebecca Beasley bu eserinde başlıca modernizm için bir bağlam oluşturan estetik usuller ve kuramlar, çağdaş felsefi akımların tesiri, modernist demokrasi tenkidi, Birinci Dünya Savaşı’nın önemi ve modernizmin toplumsal reform programları gibi konuları ele almaktadır. Kitap ayrıca, üç şairin İngiliz Edebiyatı disiplininin şekli ve değerleri üzerindeki derin etkisini göstermenin yanı sıra modernist harekete dair paha biçilmez bir kavrayış sunmaktadır. “*Modernist Şiirin Kuramcıları*” sadece modernizm öğrencileri için değil, edebiyatı neden bu şekilde çalıştığımız, öğrettiğimiz, okuduğumuz ve değerlendirdiğimizle ilgilenen herkes için önemli bir kaynak niteliğinde bulunmaktadır.

Stanford Üniversitesi’nden Marjorie Perloff’un sözleriyle ifade etmek gerekirse, “Anglo-Amerika bölgesindeki Modernizm devrimini, Eliot ve Pound – ve onlardan önce de T.E. Hulme’un – kuramsal ve eleştirel yazılarına az da olsa aşına olmaksızın anlamak mümkün değildir. Rebecca Beasley’nin *Modernist Şiirin Kuramcıları* adlı eseri, bu alana yeni başlayanlar için söz konusu şiirsel kuramları oluşturan karmaşık hatlara ilişkin bir giriş kapısı aralamakta ve Eliot ile Pound’un sonraki siyasi görüşleri ne kadar sorunlu olursa olsun, onların poetik mirasının bugün bile hayati öneme sahip olduğunu ikna edici bir biçimde gözler önüne sermektedir.” (s. 7). Filozof Ludwig Wittgenstein’in (1889-

1951) bir metaforunu kullanmak gerekirse bu tür giriş niteliğindeki eserler bir sonraki seviyeye tırmandıktan sonra atabileceğiniz merdivenler olarak kabul edilebilirler. Öyleyse bu eserler hem yeni fikirleri kavramanızı sağlarken hem de kuramcının özgün metinlerine yönlendirerek ve kendi bilinçli düşüncelerinizi geliştirme konusunda teşvik ederek sizlere güç katmış da olurlar (s. 11).

Eser, “*Seri Editörünün Önsözü*” ile başlamaktadır. Bu bölümde seride yer alan düşünürlerin temelde üç nedenden dolayı “eleştirel” olarak kabul edildiğinin altı çizilmektedir. Birincisi; özellikle edebiyat çalışmaları, İngilizce ve kültürel çalışmalar gibi alanlar başta olmak üzere kitapların, fikirlerin, kuralların ve tartışmasız varsayımların eleştirisi ile ilgili konular ışığında incelenmişlerdir. İkincisi, bu düşünürlerin eserleri üzerinde çalışılması sizin eleştirel olmanızı sağlayacak olan kendi bilgiye dayalı eleştirel okuma ve düşünceniz için bir “alet takımı” temin edeceği için eleştireldirler. Üçüncüsü ise bu düşünürler hayati derecede önemli olduklarından dolayı eleştireldirler: Bu düşünürler halihazırda kanıksamış olduğumuz dünyanın, metinlerin ve her şeyin geleneksel anlayışlarını yerle bir edebilen fikirler ve meseleler ile uğraşırlar ve zaten bildiğimiz şeyleri daha derin bir şekilde kavrayabilmemizin yanında yeni fikirlere sahip olmamızı da sağlarlar (s. 13).

Bunu izleyen “*Teşekkürler*” ve “*Çevirmenin Önsözü*” bölümlerinin ardından eser “*Neden Eliot, Hulme ve Pound*” adlı bir bölüm ile devam etmektedir. Bölüm başlığında da anlaşılacağı üzere Beasley bir tür giriş veya önsöz niteliğindeki bu bölümde “modernist şiirin kuramcıları” başlığı altında niye özellikle bu üç ismi tercih etmiş olduğunu açıklamaktadır. Buna göre onların düşünme tarzı, bizim miras almış olduğumuz modernizmin şekillenmesinden büyük ölçüde sorumludur: onlar, tarafsızlık ile siyasete katılım, elitizm ile demokrasi, gelenek ile yenilik, soyutlama ile gerçeklik gibi geleneksel olarak modernizm ile ilişkilendirdiğimiz temel meselelerin en önemli kuramcılarıydılar (s. 21). Modernizmin kalbinde bulunan yenilik düşüncesi daha çok şekilsel arayışlar ile gündeme gelirken (Akyıldız & Gülsoy, 2019: 70), bu modernist şiirin öncülerinin muğlak edebî gelenekler ve çağdaş felsefeye olan düşkünlükleri, yirminci yüzyıl öncesi edebî kanonunu bile yeniden şekillendirmiştir. Dahası, eleştirel yazıları ve editöryal otoriteleri aracılığıyla yayılan, son derece etkili bir edebî değerler sistemi kurmuşlardır (s. 22). İşte bu eser, bu değerlerin oluşma sürecinin izini sürmektedir. Ayrıca eserde şu önemli sorunun da altı çizilmektedir: “Şair, siyasi kararlar konusunda yorum bildirmeli midir veya dahası siyasi kararların alınmasına etki etmeye teşebbüs etmeli midir?”. Bu yazarların üçü de bu soruya üstüne basa basa “evet” yanıtını vermişlerdir: onların bakış açısına göre kültür sahasının uzmanları olarak rolleri, siyasi düşüncelerini bildirmelerini gerektirmiştir. Bu bölümde ayrıca bu isimlerin kariyerleri de tek tek kısaca incelenmektedir ve gerekli bilgiler verilerek bu figürleri birer birey olarak da tanımamız sağlanmaktadır. Ardından “*Düşünsel Geçişler*” alt bölümü gelmektedir. Bu kısımda yapılan tanıma göre modernizm, sorgulama yapılarının ezici bir biçimde bilimsel olduğu ancak yine de bu yapıların

sınırlamalarının açıkça hissedildiği bir dönemde ortaya çıkan düşünsel krizin ürünü olarak anlaşılabilir (s. 37). Bu üç yazarın yaşça en büyüğü olan Hulme'un kaderinde bir matematikçi veya bilim adamı olmak varken 1906 yılında Kanada'ya yaptığı yolculuk ve *Küller* adlı eserini yazması, onun düşünsel gelişiminde bir dönüm noktası teşkil etmiştir (s. 37). Pound ise üniversiteye “edebiyat (şiir) alanındaki karşılaştırmalı değerleri çalışma niyetiyle gittiğini ve fakülteye haber vermeksizin bunu yapmaya başladığını” söyler (s. 39). Pound, ilk eleştiri kitabı olan *Romantizmin Ruh* adlı eserinin “dilbilimsel bir çalışma olmadığına” ısrar eder (s. 39). 1914 yılında, Eliot, Pound'a daha sonra *Prufrock ve Diğer Gözlemler* adlı eserinde yayımlanan şiirleri gösterdiği zaman Pound, onun “kendisini kendi başına modernize etmiş olmasından” duyduğu hayreti ifade eder (s. 40). Bu üç şaire göre vurgulanması gereken en önemli nokta, dilin gerçeği görebileceğimiz şeffaf bir pencere olarak algılanamayacağı ve onun daha çok muğlak gerçekliğe benzeyen bir ortam olarak düşünülmesi gerektiğidir (s. 41). Bu kitabın amacının her ne kadar bu iki kimlik sıklıkla birbiri içine geçiyor olsa da Eliot, Hulme ve Pound'u gerek eleştirel düşünür ve gerekse şair olarak incelemek olduğu (s. 42) vurgulanmaktadır.

Bu bölümü ise “*Temel Fikirler*” ana başlığı altında sıralanan ve bu şair ve eleştirmenlerin kariyerlerinin başlangıcından bu yana düşünceleri ile şiirsel uygulamalarının gelişiminin izinin sürülmekte olduğu aşağıda belirtilen alt bölümler takip etmektedir.

1-Modernizmin Kökenleri (s. 47) bölümünde yeni yüzyılın başlangıcında şairlerin “modern” bir şairin ne demek olduğu konusunda yazmaya ve düşünmeye ilk başladıkları edebiyat bağlamı ana hatlarıyla ortaya konulur. Kuşkusuz Eliot, Hulme ve Pound bariz biçimde yirminci yüzyıl yazar ve düşünürleridirler. Pound'un düsturu olan “yenisini yap”, belki de bu dönem ile ilgili en sık yapılan alıntıdır. “Modern olmayan” kavramının anlaşılması, bu yazarların modernliğe ilişkin iddialarında söz konusu olan şeyi açıklığa kavuşturmaya ve dolayısıyla şiirsel projelerini de aydınlatmaya yardımcı olacaktır (s. 47). Kendi modernitesi ve özgünlüğü konusunda ısrarcı olmasına rağmen, modernizm on dokuzuncu yüzyıl estetiizminin ve özellikle de Fransız sembolizminin etkisinde kalmıştır. Estetler ve sembolistler, “sanat için sanat” doktrinini geliştirerek sanatın ahlaki olması gerektiği yönündeki faydacı inanca karşı tepki göstermiş ve onların şiirleri, fikirlerin tasvirinden veya ahlaki anlatılardan ziyade, duyguların çağırıştırılmasına odaklanmıştır. Modernistler, dilin sınırlarını aşan şiirler yaratma arzusunu miras almışlardır ve onların erken dönem yazıları, serbest nazım kullanımının olanaklı kıldığı ritimdeki deneyler ve canlı imgelerin kullanımı aracılığıyla bu hedefe erişmeyi amaçlamışlardır.

Ardından Harold Bloom'un genel hatlarıyla bir şairin selefleri ile arasında vuku bulan ödipal ilişki üzerine kurulan ve bir şairin başka bir şairi nasıl ve hangi yollarla meydana getirdiği konusu üzerine yoğunlaşan (Gülüm, 2015: 1759) aynı adı taşıyan eserine gönderme yapılan “*Etkilenme Endişesi*” alt başlığında gelenekten etkilenmenin kapsamı ve sınırları tartışılmaktadır. Bu bağlamda Pound, yeni şairlere “mümkün

olduğunca çok sanatçıdan etkilenin fakat ya bunlardan sınırsızca ödünç aldığınızı kabullenme ya da bunu gizlemeyi deneme inceliğini gösterin” telkininde bulunurken Hulme da “senin düşüncen neredeyse bütünüyle senden önce gelen edebî geçmişe aittir ve ne düşünürsen düşün, onun hükmünden çıkamazsın” diyerek şiirsel tesirin kaçınılmazlığını tasdik etmektedir (s. 49). Edebî atalarının etkilerini kabullenirken bir yandan da onların eserlerinde kendilerini hissettirme şeklini bir türlü tümüyle kontrol edemeyecekleri gerçeğini vurgulamaktadırlar. “*Estetizm*” alt başlığında yazara göre estetizmin ortaya çıkışı, on dokuzuncu yüzyıl endüstrileşmesi ve ona eşlik eden felsefe olan faydacılığa bir karşılık ve buna yönelik bir tepki olarak yorumlanabilir (s. 50). Nitekim modernizm, büyük ölçüde estetizmin mirasçısıdır ve hiç şüphesiz, estetizm aynı zamanda Eliot, Hulme ve Pound’un sanatçı olarak karşısına çıktıkları arka planı oluşturur (s. 52). “*Fransız Sembolizmi*” alt başlığında İngiliz ve İrlanda estetizminin modernist şiir üzerindeki belirgin etkisine rağmen Eliot, Hulme ve Pound’un kendi düşüncelerini daha çok Eliot’ın şu sözlerinde ifade edildiği şekilde oluşturulacakları belirtilir: “kendi sesimin kullanımını kendime öğretmem gereken şiir türü, İngilizcede hiçbir şekilde mevcut değil”. Her ne kadar üçü de farklı düzeylerde birkaç başka dil ve kültürün edebiyatıyla ilgili bilgi sahibi olsalar da gereksinim duydukları şiir türü, Eliot’ın deyişiyle “yalnızca Fransızcada bulunuyordu” (s. 56). Nitekim Fransız şiirinin modernizmle birlikte başlayan bütün şiir hareketlerinin yurdu olduğu sıklıkla dile getirilen bir olgudur (Cengiz, 2024: 16). Sembolistlerin öncülerinden Charles Baudelaire de “her şeyin hiyeroglif olduğunu” ifade ederek şairi “bir çevirmene, bir şifre çözücüye” benzetir (s. 59). “*Dil Oyunları*” alt başlığına geçildiğinde Baudelaire’in üstteki alıntıda “hiyeroglif” kelimesini kullanması ve Mallarmé’ın bütün dillerin kusurları ile ilgili yorumları, on dokuzuncu yüzyıl boyunca dile dair düşüncedeki değişikliklerin bir temsilcisi niteliğindedir (s. 59). Eliot 1910’da *Prufrock* isimli eserinde sergilediği kendine özgü sesi bulurken Pound’un şiiri çok daha uzunca bir süre bir üslup ve ses yelpazesi deneyimler (s. 61). “*Hulme’den ‘Modern Şiir üzerine bir Ders’*” alt başlığında Hulme’un bu eserinin artık iyiden iyiye tanınır hâle gelen modernist şiirin on dokuzuncu yüzyıl estetizminden kopup gelerek zuhur etmiş olduğu bu geçiş anını kayda geçirdiği belirtilmektedir. Hulme “düzeltmek istediği belirli izlenimler olduğu için” şiir yazmaya başladığından da söz etmektedir. (s. 63).

2-Felsefî Ayrıntılar: *İmge ve Nesnel Karşılık* (s. 67) bölümünde, erken dönem çalışmaları için gerekli felsefî arka planın ana hatlarına değinilmektedir. İmge ve nesnel karşılığın ardındaki felsefî fikirleri irdelenirken bilhassa iki filozofun Henri Bergson ile F.H. Bradley’in tesirine odaklanılmaktadır. Eliot, Hulme ve Pound’un nesnel karşılık ve İmge kavramlarının üzerindeki felsefî etkileri değerlendirilmektedir. Üç şair de şiirde içsel veya duygusal yaşamı aktarma sorunuyla ilgilenmişlerdir ve yine üçü de kendi şiirlerini okurda duygusal bir etkiyi tetiklemek üzere tasarlanan, dışsal nesnelerin kesin tasviri etrafında odaklayarak bu soruna çözüm aramışlardır. Zira şair, dili yoğunlaştırma,

gündelik ve faydacı kullanımıyla mücadele etme rolünü yerine getirmek ile mükelleftir.

“*Hulme ve Bergson*” alt başlığında Hulme’un şiirsel imge kullanımının, gerçekliğin sezgilerini aktarmak için yararlanılan tam bir Bergsoncu girişim olduğu dile getirilmektedir (s. 72). “*Pound ve İmgecilik*” alt başlığında verilen çeşitli örnekler ile Pound’un imge anlayışı üzerinde durulur. Pound çoğu kez şairi, bilimi uygulamaya geçirmesine izin verilmeden önce konusu hakkında son derece geniş kapsamlı bilgiye sahip olması beklenen bilim insanı ile mukayese etmektedir (s. 78). “*Eliot ve Bergson*” alt başlığında Bergson’un Eliot üzerindeki tesirinin altı çizilirken Eliot, aynı zamanda Bergson’un gerçekliği bilinç ya da dış dünya yerine bu ikisi arasında gerilime konumlayarak idealizm ile gerçekçiliği uzlaştırmaya teşebbüs etmesi olmak üzere onun felsefesinde tutarsızlıklar olarak gördüğü şeyleri eleştirir (s. 78). “*Eliot ve Bradley*” alt başlığında Eliot ile Bradley arasındaki etkileşimler, eleştiriler ve görüş ayrılıkları izah edilmektedir. “*Nesnel Karşılık*” alt başlığında ise Bergson ve Bradley felsefelerinin bariz etkisi ile oluşan bu kavram açıklığa kavuşturulur ve Eliot’ın *Hamlet ve Sorunları* adlı eserine değinilmektedir (s. 84).

3-Demokrasi Karşıtlığı: *Erken Modernizmin Siyaseti* (s. 87) bölümünde, bu şairlerin savaş öncesi ve savaş zamanındaki siyasi düşüncelerinin ve şiirleri ile olan ilişkisinin üzerinde durulmaktadır. Özellikle son dönemde eleştirmenler modernistlerin savaş öncesi siyasi düşüncelerine daha fazla önem verir hâle gelmişlerdir ve bu kişilerin şiirlerinin belirli biçimsel özelliklerinin edebî ve felsefî olduğu kadar siyasi değerlendirmelerin de etkisiyle şekillenmiş olduğunu ortaya çıkarmaktadır (s. 87). Eliot, Hulme ve Pound erken dönem kariyerleri boyunca demokrasi karşıtı siyasi görüşlere sahip olmuşlardır.

“*Modernist Klasizm*” alt başlığında Hulme’un, “İddiam o ki yüz yıl süren bir romantizm döneminden sonra, klasik bir diriliş için geri döndük” (s. 87) sözlerine yer verilirken “*Fransız Hareketi*” alt başlığında ise Dreyfus Olaylarının ardından 1898 yılında kurulmuş olan ve demokrasi karşıtı bir gündeme sahip olan (s. 91) bu hareket hakkında bilgiler verilmektedir. “*Eliot’ın Klasist Eleştirisi*” alt başlığında Eliot’ın klasizminin şiirinden ziyade edebiyat eleştirmenliğinde daha belirgin olduğu (s. 95) belirtilirken “*Bireyci Anarşizm: Pound ve the Egoist*” alt başlığında Pound tüm yaşamı boyunca hiyerarşik bir toplum içerisinde sanatçılara verilen güç ile korunabilecek olduğuna inandığı “uygarlığa” olan bağlılığını açığa vurmaktan kaçınmamış olduğu (s. 101) vurgulanmaktadır. “*Bir Kısıtlama Şiiri*” alt başlığında her ne kadar Eliot ile Pound tümüyle farklı demokrasi karşıtlığı tarzlarını temsil ediyor olsalar da her ikisinin de siyasi alandaki düşüncelerini kendi şiirlerindeki biçimsel kesinlik ve kısıtlama ile bağdaştırdıkları (s. 103) ifade edilmektedir. “*Eliot’ın ‘Ara vos Prec’i*” alt başlığında Eliot’ın klasizm hakkındaki yazdıklarıyla doğrudan ilişkili bulunan ve bir sonraki sene yayımlanan “*Metafizik Şairler*” söyleminin öncüsü olan şiirler barındıran (s. 103) *Ara vos Prec* adlı eserine değinilmektedir. “*Pound’un ‘Hugh Selwyn Mauberley’i*” alt başlığında,

iki başarısız şairin hikâyesinin anlatıldığı (s. 106) bu eser analiz edilmektedir. Modern çağın “sert” şiire olan ilgisizliği genel bir bozulma hissi vermektedir ve hiç kuşkusuz bu bozulmanın başka bir ürünü ise demokrasinin yükselişidir (s. 108).

4-Tarih ve Gelenek (s. 109) bölümünde Eliot ve Pound’un “Çorak Ülke ve Kantolar” başyapıtlarını oluştururken karşılaşmış oldukları en önemli kuramsal konuları tartışılırken bu şiirlerin tarih ve gelenek kavramlarına odaklanılmaktadır. Edebî modernizmin tanımlayıcı özelliklerinden birinin gelenek ile özgünlük arasında koruduğu gerilim olduğunun (s. 109) vurgulandığı bölüm, Eliot ve Pound için edebiyat geleneğinin önemini ortaya koyarak ve klasizme dönüşünden sonra Hulme’un da geleneğin değerini vurguladığını ifade ederek başlamaktadır.

“Anıştırmanın Kullanımı” alt başlığında Eliot’ın ve Pound’un yaptıkları anıştırmaların kendi çalışmalarının bir başına olmadığı, bir edebiyat ağı içerisinde mevcut bulundukları gerçeğini vurgulama etkisine sahip olduğu (s. 111) belirtilmektedir. Eliot ile Pound’un geniş kapsamlı edebî anıştırma kullanımı, bu edebiyat geleneğini kendi şiirleriyle kaynaştırma yöntemidir ve böylelikle tarihsel zamanı yerle bir ederek geçmişin metinleri ve şairleri modern şiirsel metinlerde yer alabilmişlerdir. “*Eliot: Gelenek ve ‘Tarihsel Anlam’*” alt başlığında Eliot’ın edebiyat geleneği tanımının kendi deyişiyle “Kişisel olmayan şiir kuramının”, eleştirel dikkati şairden şiire ve edebî bağlamına kaydırma yönündeki (önemli ölçüde başarıya ulaşan) girişiminin bir parçası olduğunun (s. 112) altı çizilmektedir. Nitekim, bu üç şair de tarihin ilerleme veya evrim olarak algılanmasına karşı çıkarlar ve tarihi birbirinin peşi sıra devam eden döngüler (klasizm-romantizm-klasizm, dinî-hümanist-dinî) olarak kabul ederler. “*Pound: Aydınlatıcı Ayrıntı Yöntemi*” alt başlığında Pound’un bu yöntemi edebiyat tarihine bir ön-imgeci yaklaşım olarak değerlendirilirken (s. 113), “*Hulme: Akıştan Durgunluğa*” alt başlığında ise Hulme’un edebiyat geleneği ve tarihi anlayışının, 1911-1912 yıllarında Bergsonculuğunu klasizm uğruna terk ettiğinde esastan bir değişim göstermiş olduğu (s. 114) anlatılmaktadır. “*Mekânsal Biçimler*” alt başlığında, edebiyat geleneği konusunun daha genel bir bağlamda modernist şiirde tarihin ele alınış şekli ile bağlantılı olduğu (s. 115) ifade edilirken “*Mit ve Ritüel*” alt başlığında Pound’un yazar tarafından aleni müdahaleler söz konusu olmaksızın süreklilikleri ve örüntüleri ortaya çıkaran çeşitli tarihsel anların yan yana getirilmesine hayranlık duyduğuna (s. 120) değinilmektedir. Frazer ve Upward mit gelişimine dair söylemlerini canlı tasvirlerin yan yana getirilmesi aracılığıyla oluşturmuşlardır. “*Modernist Görsel Sanat*” alt başlığında yirminci yüzyılın başlarında yazarlar gibi sanatçılar da ilkelciliğe ilgi duyduklarının (s. 120) altı çizilmektedir. Görsel sanatlar, Hulme’un bir dinî tavra geri dönüş olarak yorumladığı bir tarz yaratarak benzeri deneyimlerden geçmişlerdir. “*Ernest Fenollosa ve İdeogram*” alt başlığında Fenollosa’nın, Çincenin ideogramların görüntüsel niteliği sebebiyle doğal olarak şiirsel bir dil olduğunu öne sürdüğü (s. 125) dile getirilmektedir. Fenollosa bitişiklik ilkesini Çince ideogramlar içerisinde anlam yaratılması bağlamında görmüştür. Bitişiklik,

şiiirdeki tarihi “eşzamanlı bir düzen” olarak sunabilen düzenleyici bir ilke öne sürer. “Çeviri” alt başlığında ise, kendi şiirlerinde İngilizce dışındaki edebiyatın bağıntısına yönelik ısrarları düşünüldüğünde, Eliot, Hulme ve Pound’un şair oldukları ölçekte etkin çevirmenler de olmaları şaşırtıcı olmadıkları (s. 127) vurgulanmaktadır. Çevirinin modernist şiir için önemi de keza edebiyat geleneğine olan aynı bağlılığın bir parçasıdır.

5-Birinci Dünya Savaşı ve Uzun Şiir (s. 133) bölümünde Birinci Dünya Savaşı bağlamında uzun şiirin modernist yenilenmesi masaya yatırılmaktadır. Bu şair ve eleştirmenlerin eserlerin hâlihazırda mevcut bulunan bir modernist şablona uydukları değil daha ziyade bu şablonun kendisinin bizatihi bu eserlerden oluşturulmuş olduğu (s. 133) belirtilmektedir. Eliot ile Pound eserleriyle Birinci Dünya Savaşı sırasında belirginleşen edebiyatı propagandaya alet etme eğilimine karşı tepkilerini ortaya koymuşlardır.

“Savaş Şiirleri” alt başlığında, Eliot ile Pound’un *Çorak Ülke*’de ve *Kantolar*’da, yirminci yüzyıl için uzun şiiri yeniden keşfettikleri öne sürülür. “Destansı İhtiraslar” alt başlığında, Dante’nin İlahi Komedyası eserinin içerisinde bulunan ve bulunmayan bu malzemenin (s. 135) nasıl değerlendirildiği irdelenir. “Ulysses, Düzen ve Mit” alt başlığında bu şairlerin Joyce’un Ulysses adlı eserine yönelik duydukları hayranlığa temas edilirken “Sanat ve Propaganda” alt başlığında ise Pound’un *Hugh Selwyn Mauberley* adlı eserinde savaş zamanı propagandası ve söylemine saldırdığı, savaşı meşrulaştırmak ve erkekleri silahlı kuvvetlere katılmaya ikna etmek için kullanılan kelimeleri ve ifadeleri aşığladığı (s. 143) ifade edilmiştir. “Oyun Karakterleri” alt başlığında, bu şairlerin eserlerinde karakterleri nasıl kullandıkları açıklanmaktadır. Bu eserleri ilk kez okuyanların bazıları şiirlerin yapısal birliğine hayran kalırlar: ortaya çıkan izlenim, okuru şiirler arasında yönlendirmek için sürekli olarak yazarın hazır bulunmaması sonucunda ortaya çıkan bir parçalanma ve düzensizlik şeklinde tezahür etmektedir. Okurlar şiirlerin bölümleri arasında gezinirken kendi yollarını bulmalıdırlar, ilerledikçe karakterlerin fikirleri ve söylemleriyle karşılaşırken Eliot ile Pound en az düzeyde açıklama ve yorum sunarlar.

6-Modernizmin ve İdeal Toplum (s. 155) bölümünde, Eliot ve Pound’un daha sonraki şiirleri, toplumsal eleştirileri bağlamında ele alınır. Eliot ve Pound’un toplumsal inançlarına ilişkin olan (s. 155) bu bölüm, Eliot ile Pound’un sosyal ve siyasi sorunlara katılımını incelerken, özellikle de Eliot’ın hızla Hristiyanlığa dönüşünün ve Pound’un Sosyal Kredi ekonomisine olan bağlılığının onların şiirini ve şairin toplumdaki rolüne ilişkin anlayışlarını nasıl şekillendirdiği üzerinde durulmaktadır. Aradıkları yanıtları Pound Mussolini İtalya’sında ve Eliot ise Anglo-Hristiyanlıkta bulduklarını düşünmüşlerdir. Her iki şair de edebî ve toplumsal görüşlerini “kültür” temel başlığı altında bütünleştiren düzyazı eserler kaleme alırlar ve son dönem şiirleri, yirminci yüzyıl ortaları Avrupa’sının siyasi karışıklığı için bir panzehir mahiyeti taşıyarak bu ifadeye yükledikleri geniş ölçekli anlamları kapsamaktadır.

“Dönüşümler I: Eliot ve Hristiyanlık” alt başlığında Eliot’ın önceki dönem eleştirmenliği felsefi ve dinî sistemleri şair için yararlı araçlar olarak betimlerken ve daha sonraları ise

bunların artık öyle her istediğinde ele alınacak veya gözden çıkarılacak araçlar olmaktan çıktıkları ve şairin çalışmasının her yönüne bilgi kattıkları (s. 158) ifade edilirken “*Kutlu Çarşamba*” alt başlığında ise, Eliot’ın dönüşüm (ihtida) şiiri olarak yorumlanan *Kutlu Çarşamba* adlı eseri analiz edilmektedir. “*Dönüşümler II: Pound ve Ekonomik Reform*” alt başlığında Pound’un savaş sonrası medeniyete yönelik tavsiyelerinin Eliot’ın Hristiyanlık değerlerine dönüş çağrısından hangi yönlerden çarpıcı şekilde farklı olduğunun (s. 159) ayrıntılarına değinilmektedir. “*Faşizm*” alt başlığında faşizmin geniş kapsamlı bir tanımı yapılarak özellikle Eliot ve Pound’un hayatlarındaki anlam ve etkisi üzerinde durulmaktadır. Pound ile Eliot genellikle modernizmde tek bir siyasi yönelimin parçası olarak görülseler de aslında siyasi fikirleri pek çok bakımdan karşıttır. “*Kültür*” alt başlığında her iki şairin de kültür hakkında bilimsel eserler kaleme aldıkları ifade edilir: Pound’un 1948 yılında *Kültür Kılavuzu* adlı çalışmasını ve Eliot’ın ise 1948 yılında *Kültür Tanımına Dair Notlar*’ı yayımladıkları belirtilmektedir (s. 169). “*Dört Kuartet*” ve ardından “*Orta ve Son Kantolar*” alt başlıklarında sırasıyla Eliot ve Pound’un bu önemli eserleri derinlemesine analiz edilmektedir.

Bu altı ana başlığı ise “*Eliot, Hulme ve Pound’dan sonra*” adlı bir başka bölüm izlemektedir. Eliot, Hulme ve Pound’un şiirsel ve eleştirel mirası yirminci yüzyılın edebî manzarasını şekillendirir ve yirmi birinci yüzyıla gelindiğinde de hâlen temel referans noktalarıdır. Ancak bu, onların eserlerine verilen tüm tepkilerin tamamen olumlu olduğu anlamına gelmez. Etkilerine sürekli olarak karşı çıkmıştır ve bu son bölümde sırasıyla “*Modernist Şiir*”, “*Modernizm, Modernizm Karşıtlığı ve Yeni Modernizmler*” ve “*Nasıl Okumalı?*” alt başlıklarında olmak üzere öncelikle onlardan sonra gelen şairlerin onların çalışmaları için yaptıkları yorumları, meydana getirilmesinde yardımcı oldukları modernizm alanındaki değişiklikler ve son olarak ise bir çalışma konusu olarak İngiliz Edebiyatında süregelen etkileri (s. 181) incelenmektedir.

Bu bölümden sonra eser “*İleri Okumalar*” adlı bölümde ilave okuma kaynaklarının verilmesi, “*Alıntı Yapılan Eserler*” ve “*Dizin*” kısımları ile son bulmaktadır.

Çağlarında egemen olan puslu edebiyat ikliminin en kuytu kovuklarına kadar uzanan modernist şiirin kuramcıları, en azından ilk aşamalarda öncelikle kendi çevrelerinde yeterince anlaşılamayan bireylerdir. Maceraları doğru mecrada ilerlese de almış oldukları risk devasaydı ve aynı zamanda önemli bir cesaret göstergesiydi. Bu durum ömür boyu süregelen bir kâbus olabileceği gibi çağ değiştiren, çığır açan değişikliklere de gebe dir. Oysa gerçek, aslında hep erişebileceğimiz yeredir. Octavio Paz’ın dizelerine atıfta bulunacak olursak “rüzgârın eli, dudağı; suyun yüreği” olabilmek, hiç kuşkusuz, asla yetinmeyen ve kendi varlığından sonraki asırları öngörebilen kişilik nitelikleri gerektirir. Yapmış oldukları şey, kör bir atın üzerinde uçuruma doğru ilerlemek değil edebiyat ve şiir dünyasının bileşenlerini kendi güçleri ve yetkinlikleri konusunda ikna etmektir. Eski geleneklerin çürüyen tahtaları, gıcırdayan menteşeleri ve savrulan peçeteleri arasından sıyrılıp bu yoz sofradan kalkarak ve bilindik söylemlerin tozlu raflarından, sarmal merdivenlerden

tek tek inerek birer yıldız gibi parlayan modernist şiirin kuramcıları, konunun iddialı uzmanı Rebecca Beasley'in akıcı ve bir o kadar da merak uyandırıcı üslubu ile okurları ile buluşmaktadır (s. 17). Kitapta sözü edilen modernist şiirin kuramcıları; toplumsal ve siyasi reform hareketlerine, çağdaş felsefi akımlara ve modernist demokrasi eleştirilerine eklenerek ivmesini arttıran yaratıcı şiir biçimleri geliştirdiler. Poetikalarının görkemli mirası günümüzde de geçerliliğini koruyan önce T.E. Hulme'un ve ardından Eliot ile Pound'un kuramsal ve eleştirel külliyatını yeni yeni deneyimlemeye başlayan okurlar ve ilgili alanın meraklıları için Beasley'in Türkçeye kazandırılmış olan bu eseri, bu isimlerin şiir kuramlarını besleyen karmaşık akımlara rahat anlaşılır bir giriş mahiyetinde temel bilgiler temin eden mühim bir kaynak sunmaktadır (s. 19).

Eliot, Hulme ve Pound modernizm ve modern şiir denildiğinde akla gelen neredeyse ilk şair ve eleştirmenler olmalarına rağmen özellikle ülkemizde bu figürler hakkında şimdiye dek basılan ve yayımlanan eserler herhangi bir bütünlük arz etmemektedir ve bu da onların akademik anlamda anlaşılmasını daha da zorlaştırmaktadır. Rebecca Beasley ise bu üç şair ve eleştirmenin modern şiir üzerine görüşlerini oldukça sağlam ve gerekçeli kanıtlarla ve gayet anlaşılır bir şekilde izah etmektedir. Bu bakımdan bu eseri Türk şiir eleştirisi çalışmaları için de klasik bir kaynak olmaya aday bir kitap olarak değerlendirebiliriz. Ayrıca metin boyunca önemli terimlerin kısa ve öz açıklamalarının özel kutucuklar içinde verilmiş olması da kitaba ayrı bir değer katmaktadır.

Eserin çevirisinde anlaşılır, duru ve güncel bir Türkçe kullanıldığı dikkat çekmektedir. Çeviride ana metne sadık kalmak kadar onu hedef dile mümkün olan en az anlam kaybı ile aktarmak ve bunu yaparken de dilin tüm olanaklarından yararlanmak önem taşır. Çeviri ne tam anlamıyla yazarın orijinal metni ne de çevirmenin kişisel dünyasıdır. Geçişken ve doğal olarak yaratıcı nitelikteki bir geçiş ve akış alanıdır. Çevirmen, kendi bir başlılığından hareketle başkalarının kalabalığını izler. Tıpkı bir kar tanesinin düştüğü yerde bir süre durup ardından yavaşça erimeye başlaması gibi neticede yepyeni bir metin belirir. Gelgelelim artık ne kardır ne de su. 1960'lı yıllarda metinlerarası kavramını ilk kez ortaya atan Julia Kristeva'nın deyişiyle "Her metin bir alıntılar mozaigi gibi oluşur, her metin kendi içinde başka bir metnin eritilmesi ve dönüşümüdür." (Aktulum, 1999: 41). Bu itibarla Beasley'in bu önemli kaynak eserinin özellikle şiir ve edebiyat teorisi alanında başka çeviriler de yapmış ve yapmakta olan (e-YOU-2) çevirmeni tarafından Türkçeye kazandırılmasıyla birlikte akademi dünyası ve ilgili alanın araştırmacıları için heyecan verici yeni bir fırsat penceresi aralanmıştır.

Kaynakça

- Akgül, A. (2020). Kırık sacayağını onarmak: Edebi eleştiride yazar, metin ve okur. *Dil ve Edebiyat Araştırmaları*, (22), 53-94.
- Aktulum, K. (1999). *Metinlerarası İlişkiler*. Ankara: Öteki.
- Akyıldız, O. & Gülsoy, M. (Yay. Haz.). (2019). *Şiir dünyadan ibaret, Nâzım Hikmet üzerine yeni*

- çalışmalar*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Ayhan T, B. (2016). *Kırmızı Kalem Kutusu: Hayata ve Edebiyata Dair Notlar*. İstanbul: Mühür.
- Beasley, R. (2024). *Modernist Şiirin Kuramcılığı* (Serkan Doğan, Çev.). Vakıfbank Kültür Yayınları, İstanbul.
- Cengiz, M. (2024). *Modern Fransız Şiiri Antolojisi*. İstanbul: Şiirden.
- e-YOU-1: Pandora'nın Merakı | 16 Ekim 2024. Erişim adresi: <https://www.youtube.com/watch?v=eFS2-xwvqbk&t=20s> (Son Erişim Tarihi: (16.02.2025))
- e-YOU-2: Hayat ve Kitaplar | 09 Şubat 2025. Erişim adresi: <https://youtu.be/oZBTOT9yGeE?si=yJRKfxYy6vbwxduS> (Son Erişim Tarihi: (16.02.2025))
- Gülüm, E. (2015). Harold Bloom Etkilenme Endişesi– Bir Şiir Teorisi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(4), 1755-1781.
- Koçakoğlu, B. (2012). Hilmi Yavuz'un postmodern anlatıları üzerine. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (32), 95-113.
- Necatigil, B. (1979). *Bile/Yazdı*, İstanbul: Ada Yayınları.